

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

n.registrator@regeringskansliet.se

Myndigheten för yrkeshögskolans yttrande över Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring (SOU 2015:15)

Inledning

Myndigheten för yrkeshögskolan har ombetts att lämna synpunkter på utredningen *Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring (SOU 2015:15)* och håller med i allt väsentligt. I detta remissvar lyfts några synpunkter fram.

Synpunkter

Nedan följer Myndigheten för yrkeshögskolans synpunkter och kommentarer. Rubrikerna anger vilken rubrik som avses i utredningen.

2.1 – Varför strategi?

I utredningen (s. 41) beskrivs en positiv spiral för att förbättra konkurrenskraften för svensk animalieproduktion. Steg 4 till och med 7 här kräver insatser från företag och organisationer i näringen, i samverkan med kunskapssamhälle och myndigheter. Utredningen konstaterar att det är här den stora möjligheten till förändring och förmåga att vända den negativa spiralen ligger. Samhället skapar goda förutsättningar genom att stödja och undanröja hinder för näringen. Exempel på detta är att samhället förser företagen med kunskap, utbildad arbetskraft och stöd till innovation.

Kommentar:

Inom yrkeshögskolan finns eftergymnasiala verksamhets- och företagsledarutbildningar, t. ex driftledar- och gårdsmästarutbildningar. Det har tidigare också funnits en utbildning till trädgårdsodlingsföretagare. Utbildningsformen bidrar därmed till kompetensförsörjningen för livsmedelsproducenterna. Utbildningar inom yrkeshögskolan nyttjar dock inte alla beviljade platser. Några orsaker till detta kan vara att grundkunskaper saknas, bland annat på grund av att det är för få som väljer dessa inriktningar inom gymnasial utbildning och avsaknaden av yrkeslivserfarenhet i jordbruk- och trädgårdsproduktion. Detta gör att det blir svårt att tillgodogöra sig en eftergymnasial utbildning och därefter utöva det yrke som utbildningen förbereder för.

6.4 Kompetensförsörjning

I utredningen (s.144-145) föreslås att SLU i samarbete i näringslivet, samt svensk och internationell expertis inom universitet och högskola, får i uppdrag att analysera och lämna förslag till hur kompetensförsörjningen för primärproduktionen kan stärkas genom högre utbildning.

Kommentar:

Utbildningar inom yrkeshögskolan är eftergymnasiala och ska därför ses som en del av den högre utbildningen. Myndigheten för yrkeshögskolan bör därför delta i utredningen om kompetensförsörjning. Myndigheten har kompetens i att analysera sektorns behov av verksamhets- och företagsledande yrkesroller. Yrkeshögskolan står för en viktig del av utbildningsutbudet som genom sina företagsledarutbildningar förser företagen med utbildad arbetskraft och en bättre förmåga till att ta till sig nya kunskaper och innovation.

6.4.2 - Yrkeshögskola

På sid 152 beskrivs att det tidigare getts tillstånd på fyra år och att det nu ges på två år. Även på sid 144 finns en liknande skrivning.

Kommentar:

Detta är felaktigt. Tidigare gavs tillstånd för en omgång, alltså en start, med option på tre omgångar till. Som det ser ut idag ges tillstånd för två omgångar/starter. Yrkeshögskoleutbildningar är olika långa och därför varierar det hur långa besluten är.

På sid 150-151 nämns yrkesbytarproblematiken med koppling till yrkeshögskolan.

Kommentar:

Denna utredning är inriktad på förutsättningar för en nationell livsmedelsstrategi. Första meningen i utredningens sammanfattning lyder "Sverige har goda förutsättningar för en konkurrenskraftig och hållbar produktion av livsmedel." Det blir därför inte så relevant att lyfta problematiken med yrkesbytare/ särskilda förkunskaper med koppling till trädgårdssektorn. Detta då utbildningarna inom yrkeshögskolan till största delen är trädgårdsmästarutbildningar med en tydlig inriktning mot arbetsmarknaden för anläggningsskötsel inom park-, kyrkogårds- och fastighetssektorn. Dessa utbildningar har alltså ingen eller endast en marginell inriktning mot livsmedelsproduktion. Just nu finns ingen utbildning inom yrkeshögskolan som inriktat sig mot trädgårdsodling, men det har funnits tidigare.

I stycket om yrkeshögskola beskrivs yrkeshögskolan i mer generella ordalag, medan man i styckena om gymnasieutbildning och högre utbildning beskriver lite mer ingående om vilka inriktningar osv som finns och hur de utvecklas.

Kommentar:

Ett förslag är att lägga till statistik över beviljade platser osv inom yrkeshögskolan.

6.4.3 - Gymnasieutbildning

Detta avsnitt innehåller dels en kort sammanfattning över de utmaningar som naturbruksgymnasier brottas med när elevantalet sjunker, dels ett konstaterande om värdet av insatser inriktade på en ökning av antalet elever som läser jordbruks- och trädgårdsinriktningarna.

Kommentar:

Ett vikande elevantal på naturbruksprogrammet inom gymnasieskolan påverkar inte bara antalet potentiellt sysselsatta i branschen utan också rekryteringsunderlaget till yrkeshögskoleutbildningar.

Dessutom kan ett vikande elevantal på naturbruksprogrammet inom gymnasieskolan leda till att även utbildningar inom yrkeshögskolan aldrig kommer igång. Dels för att det finns ett vikande rekryteringsunderlag och dels för att när naturbruksgymnasierna lägger ner vissa inriktningarna försringras även lärarkompetens och undervisnings anläggningar monteras ner. Yrkeshögskoleutbildningarna bedrivs ofta av samma anordnare som

gymnasieskolans utbildningar. När gymnasiala verksamheter försvinner, försvinner även potentiella anordnare av yrkeshögskoleutbildningar. Den regionala efterfrågan är inte så stor att det är ekonomiskt försvarbart att bygga upp verksamheter som enbart sysslar med eftergymnasiala utbildningar inom området.

I ärendets handläggning har utbildningshandläggare Jenny Andersson och Peter Gates samt omvärldsanalytiker Linda Wiklund deltagit. I ärendets slutgiltiga handläggning har även avdelningschef Christer Bergkvist, Johan Blom, Johnny Henriksson, Jenny Sörby, Anne Terdén deltagit.

Beslut om detta remissvar har fattats av generaldirektören.

Thomas Persson
Generaldirektör

Johan Blom
Avdelningschef

